รายงานการไปศึกษา / ดูงาน / ฝึกอบรม / ประชุมและสัมมนา

1. **ชื่อ** นางสาวกัญญา **สกุล** ทาสีธง
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
ที่ทำงาน สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก
ชื่อ นายเฉลิม **สกุล** พันธ์ศิริ
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
ที่ทำงาน สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย
ไป (~~ดูงาน~~ / ฝึกอบรม / ประชุม หรือสัมมนา) เรื่อง หลักสูตร นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับต้น รุ่นที่ 79
ณ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมนอกภาคการเกษตร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ตั้งแต่วันที่ 16 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2569
ถึงวันที่ 24 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2569
รวมระยะเวลา 8 วัน
ผู้ดำเนินการจัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันเกษตราธิการ

2. ค่าใช้จ่ายที่ใช้ไประหว่างฝึกอบรม / ดูงาน / สัมมนา / ประชุม

ค่าเบี้ยเลี้ยง	-	บาท
ค่าที่พัก	-	บาท
ค่าพาหนะ	-	บาท
อื่น ๆ (ระบุ)	-	บาท

3. รายละเอียดการดูงาน ฝึกอบรม ประชุม สัมมนา ฯลฯ ที่สมควรรายงานให้มีรายละเอียดและเนื้อหามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยบรรยายสิ่งที่ได้สังเกต รู้ เห็น หรือได้รับถ่ายทอดมาให้ชัดเจน ถ้ามีเอกสารต่างหากให้แนบไปด้วย

<u>เนื้อหาวิชาการ</u>

1. การเกษตรต่างประเทศกับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

วิทยากรบรรยายโดย ดร.วราภรณ์ แช่ลี้ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายเกษตร) สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตร ต่างประเทศ ประจำกรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย

1.1 สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรประจำกรุงแคนเบอร์รา มีภารกิจหลักในการศึกษาวิเคราะห์ และติดตามนโยบายและมาตรการด้านการเกษตรของประเทศในเขตอาณารับผิดชอบ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และประเทศหมู่เกาะในแปซิฟิก รวมทั้งทำหน้าที่เป็นผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการเจรจาแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้า โดยเฉพาะมาตรการที่มิใช่ภาษี ตลอดจนผลักดันการเปิดตลาดสินค้าเกษตรใหม่ ส่งเสริมความร่วมมือด้านการเกษตร และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสินค้าเกษตรไทยในต่างประเทศ เป้าหมายสำคัญในช่วงปีงบประมาณปัจจุบันคือการเพิ่มมูลค่าส่งออกสินค้าเกษตร การผลักดันการเปิดตลาดสินค้าใหม่ในกลุ่มเป็ดปรุงสุก และการขยายตลาดสินค้าเป้าหมายให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง

1.2 ในด้านสถานการณ์การค้า ไทยและออสเตรเลียมีความสัมพันธ์ทางการค้าที่ใกล้ชิด โดยในปี 2567 ไทยมีมูลค่าส่งออกไปออสเตรเลียกว่า 41,000 ล้านบาท และมีดุลการค้าเกินดุล สินค้าเกษตรและ

อุตสาหกรรมการเกษตรมีแนวโน้มเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอาหารทะเลกระป๋อง ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลี อาหารสัตว์เลี้ยง ข้าว และผลไม้สดและแปรรูป สำหรับผลไม้ไทย เช่น ทุเรียนแช่เย็นจนแข็ง ทุเรียนแกะพูแช่เย็น มะพร้าวอ่อน และมังคุด ยังคงได้รับความนิยมในตลาดออสเตรเลีย และมีอัตราการเติบโตที่ดี สะท้อนถึงศักยภาพของสินค้าเกษตรไทยในตลาดที่มีกำลังซื้อสูง

1.3 กลยุทธ์ส่งออกและการค้าเกษตรกับออสเตรเลีย เป้าหมายปี 2568 คือ การสนับสนุนการขยายตลาด (ทุเรียน,สับปะรด,เป็ดปรุงสุก,อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป) ส่วนปี 2569 ได้แก่ ผลไม้และอาหารกระป๋อง เน้นไปที่สินค้าเกษตรแปรรูป ไม่เป็นผลไม้สด เช่น ส้มโอต้องแกะเมล็ด มีเป้าหมายมูลค่าเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 สินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวสาลี, ข้าวบาร์เลย์,น้ำตาล,ผลไม้, โคเนื้อ,แกะ และสัตว์ปีก ประเทศไทยส่งออกสินค้าเกษตรไปประเทศออสเตรเลีย 5 อันดับแรก ได้แก่ 1. อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป 2. ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่น ๆ 3. อาหารสัตว์เลี้ยง 4. สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตรอื่น ๆ 5. ข้าว ผลไม้ 5 อันดับแรก ได้แก่ 1. ทุเรียนแช่เย็นจนแข็ง 2. มะพร้าวอ่อน 3. ทุเรียนแกะพูแช่เย็น 4. มังคุดสดหรือแห้ง 5. มะขามอบแห้ง

1.4 การนำเข้าสินค้าเกษตรเข้าสู่ออสเตรเลียต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เข้มงวด โดยเฉพาะมาตรการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพภายใต้ระบบ Biosecurity Import Condition (BICON) และมาตรฐานความปลอดภัยอาหารตามกฎหมาย Imported Food Inspection Scheme สินค้านำเข้าจะถูกตรวจสอบตามระดับความเสี่ยง หากเป็นอาหารกลุ่มเสี่ยงสูงจะต้องผ่านการตรวจสอบทุกล็อต และหากพบการไม่เป็นไปตามมาตรฐานอาจถูกส่งกลับหรือทำลาย นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดด้านการแสดงฉลากประเทศแหล่งกำเนิดสินค้า ซึ่งผู้ประกอบการต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดอาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและต้นทุนทางธุรกิจอย่างมาก

2. นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กับหลักการปฏิบัติสำหรับนักบริหารระดับต้น

วิทยากรบรรยายโดย นายธิติ โลหะปิยะพรรณ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1 สถานการณ์ด้านเกษตรกรรมของไทย ภาคการเกษตรของประเทศไทยเป็นฐานสำคัญของเศรษฐกิจและความมั่นคงทางอาหารของประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2568 ภาคเกษตรมีมูลค่า GDP ประมาณ 709,000 ล้านบาท และมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ภาคเกษตรไทยยังเผชิญปัญหาเชิงโครงสร้างหลายประการ โดยเฉพาะโครงสร้างประชากรเกษตรกรที่มีอายุเฉลี่ยสูงถึงเกือบ 60 ปี ส่งผลให้แรงงานในภาคเกษตรลดลง ขณะเดียวกันเกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีหนี้สินและมีรายได้ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น อีกทั้งระบบการผลิตยังพึ่งพาธรรมชาติ ปลูกพืชเชิงเดี่ยว และขาดการแปรรูปเพิ่มมูลค่า ทำให้ผลผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและมีความเสี่ยงด้านราคา

2.2 ความเชื่อมโยงของแผน นโยบายสำคัญกับภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาประเทศใน 3 ระดับหลัก โดยเริ่มจากระดับยุทธศาสตร์ชาติ คือ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งกระทรวงมีบทบาทเกี่ยวข้อง 5 ด้าน ได้แก่ ความมั่นคง ความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความเสมอภาคทางสังคม และการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายสำคัญ เช่น การเพิ่ม GDP ภาคเกษตร การเพิ่มรายได้เกษตรกร การเพิ่มผลิตภาพ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร ในระดับแผนแม่บท กระทรวงเกี่ยวข้องกับ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ หลายประเด็น เช่น การพัฒนาเกษตรมูลค่าสูง เศรษฐกิจฐานราก การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับภารกิจด้านการผลิต การแปรรูป การจัดการน้ำ และการพัฒนาสหกรณ์ ในระดับแผนพัฒนาประเทศ กระทรวงมีบทบาทสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และการ

เติบโตอย่างยั่งยืน รวมถึงเชื่อมโยงกับ โมเดลเศรษฐกิจ BCG ที่เน้นเกษตรปลอดภัย การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในระดับปฏิบัติ กระทรวงได้นำแผนระดับชาติมาสู่ แผนปฏิบัติการด้านเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2566–2570) และแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง โดยกำหนดทิศทางหลัก 4 ด้าน คือ การยกระดับเกษตรกร การพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูง การบริหารทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร

2.3 โครงสร้างและกลไกการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีโครงสร้างการบริหารที่ครอบคลุมทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และระดับพื้นที่ โดยประกอบด้วยหน่วยงานหลัก ได้แก่ 15 กรม 4 รัฐวิสาหกิจ และ 3 องค์การมหาชน ทำหน้าที่ด้านการผลิต การบริหารทรัพยากร และการส่งเสริมเกษตรกรและสหกรณ์ โดยมีบุคลากรกว่า 80,000 คนในการขับเคลื่อนงานทั่วประเทศการขับเคลื่อนนโยบายดำเนินการแบบบูรณาการหลายระดับ เริ่มจากระดับนโยบายส่วนกลางที่กำหนดโดยรัฐมนตรีและคณะกรรมการบริหารงานนโยบาย จากนั้นถ่ายทอดสู่ระดับจังหวัดและอำเภอผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับพื้นที่ โดยมีหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคและสถาบันเกษตรกรเป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติ และทำงานร่วมกับภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และเครือข่ายชุมชนนอกจากนี้ ยังมีเครือข่ายด้านการเกษตรในต่างประเทศเพื่อสนับสนุนด้านการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศ และมีระบบผู้ตรวจราชการ 18 เขตตรวจราชการ ทำหน้าที่กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศ

2.4 เป้าหมายการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะต่อไปการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะต่อไปมุ่งเน้นการยกระดับภาคเกษตรไทยให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการเพิ่มการเติบโตของ GDP ภาคเกษตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี เพิ่มผลิตภาพการผลิตอย่างน้อยร้อยละ 1 และเพิ่มรายได้สุทธิของครัวเรือนเกษตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี พร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรให้ได้มาตรฐาน ในด้านทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน มุ่งให้ครัวเรือนเกษตรได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำอย่างทั่วถึง พัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรดิน น้ำ และสิ่งแวดล้อมให้สมดุล รวมทั้งลดการเผาในพื้นที่เกษตร และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต ด้านการพัฒนาระบบการผลิต มุ่งเน้นการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การส่งเสริมเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ และการนำแนวคิดเศรษฐกิจ BCG มาใช้ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือให้ “เกษตรกรอยู่ดี มีสุข ประชาชนบริโภคปลอดภัย และภาคเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน” ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศในระยะยาว

3. นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.1 มุ่งปรับรูปแบบการทำงานให้เกิดผลในทางปฏิบัติจริง เพิ่มศักยภาพของศูนย์บริการเกษตรพิรุณราชให้ครอบคลุมทุกครัวเรือนเกษตร เชื่อมโยงการทำงานแบบบูรณาการอย่างเข้มแข็ง และต่อยอดการกำกับดูแลสินค้าเกษตรทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง

3.2 เร่งรัดการจัดสรรที่ดินทำกินแก่เกษตรกร พร้อมผลักดันการยกระดับเอกสารสิทธิ์สู่โฉนดเพื่อการเกษตร เปิดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้น

3.3 บริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง และการเพิ่มปริมาณน้ำในแหล่งกักเก็บ

3.4 ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและบริการเกษตรที่มีมูลค่าสูง มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานให้ตรงกับความต้องการของตลาด พร้อมสร้างอัตลักษณ์หรือเรื่องราวของสินค้าในระดับจังหวัดหรืออำเภอ และขยายผลสู่พื้นที่ท้องถิ่น

3.5 ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ให้สามารถเป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรอย่างครบวงจร และพัฒนาสู่การดำเนินธุรกิจสหกรณ์ที่เข้มแข็ง เข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน เน้นการทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามแนวทาง BCG และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน

3.7 เตรียมความพร้อมรับมือภัยธรรมชาติ โดยวางแผนและมาตรการเชิงรุก ตั้งแต่การป้องกัน แก้ไข ไปจนถึงการฟื้นฟูเมื่อเกิดภัยพิบัติทุกประเภท รวมถึงสร้างอาชีพเสริมให้เกษตรกรในช่วงวิกฤต

3.8 ดำเนินมาตรการเข้มงวดต่อการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมาย ควบคุมตรวจสอบสินค้าในประเทศ และป้องกันการกักตุนหรือการเอาเปรียบด้านราคา

3.9 อำนวยความสะดวกด้านการเกษตรให้มากขึ้น พัฒนาระบบประกันภัยภาคเกษตร และขับเคลื่อนนโยบายตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร

4. แนวทางปฏิบัติตนของนักบริหารระดับต้น

4.1 จัดสรรเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ แยกแยะระหว่างงานและเรื่องส่วนตัว วางแผนการทำงานตามลำดับความสำคัญ และดำเนินงานให้เสร็จทันตามกรอบเวลาและมาตรฐานที่กำหนด

4.2 มีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ และขอบเขตอำนาจของตนเอง รวมถึงเข้าใจบทบาทขององค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างสอดคล้อง

4.3 ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เข้าใจกระบวนการทำงานของตนเองและขั้นตอนการมอบอำนาจในงานราชการ ตลอดจนระบบแผนงานและงบประมาณ พร้อมตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงประสิทธิภาพของงานอย่างต่อเนื่อง

4.4 มีข้อมูลพร้อมใช้งานอยู่เสมอ รู้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับผลงานของตนเอง ติดตามภาพรวมของงาน และสามารถอธิบายหรือชี้แจงข้อมูลได้อย่างชัดเจนตลอดเวลา

4.5 ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นเป้าหมายส่วนรวม ให้ความเคารพผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี และบริหารจัดการความขัดแย้งอย่างเหมาะสม

4.6 พัฒนาตนเองและงานอย่างต่อเนื่อง โดยแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ นำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาปรับใช้ในการทำงาน ติดตามผลการปฏิบัติงาน และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเพื่อยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของงานให้ดียิ่งขึ้น

5. การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ ในหัวข้อ "การนำตนเองและการเสริมสร้างภาวะผู้นำ"

โดย ดรสิริวัชร์ มะโนวัฒนาและคณะ มุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้นำรุ่นใหม่ให้มีความพร้อมทั้งด้านความคิดและการลงมือทำ โดยผู้เข้ารับการอบรมจะได้

5.1 สำรวจและทำความเข้าใจศักยภาพ จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา และค่านิยมของตนเอง

5.2 ฝึกการสื่อสาร การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง

5.3 พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การรับฟัง และการบริหารทีมงาน

5.4 สร้างความมั่นใจในการแสดงออกอย่างเหมาะสม และเสริมบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ

5.5 แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนร่วมรุ่น เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งในอนาคต

ผลลัพธ์ที่คาดหวังคือ ผู้เข้าร่วมสามารถนำทักษะผู้นำไปประยุกต์ใช้ในงานจริง มีความกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ ในหัวข้อ "การสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม" โดย ดร.สิริวัชร์ มะโนวัฒนา และคณะ กิจกรรมนี้มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประสานความร่วมมือระหว่างบุคคลและหน่วยงาน เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยมีแนวทางสำคัญ ได้แก่

6.1 เรียนรู้หลักการสร้างและขยายเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกองค์กร

6.2 ฝึกทักษะการประสานงาน การเจรจาต่อรอง และการบริหารความสัมพันธ์

6.3 เสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม การกำหนดบทบาทหน้าที่ และการบริหารความขัดแย้ง

6.4 ทดลองทำกิจกรรมกลุ่มที่จำลองสถานการณ์จริง เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน

6.5 พัฒนากลไกการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเครือข่ายอย่างเป็นระบบ

ผลที่คาดหวังคือ ผู้เข้าร่วมสามารถทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายได้อย่างราบรื่น เกิดความสามัคคี และสามารถขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การบรรยาย และแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ ในหัวข้อ "การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าสินค้าเกษตร" โดย ผศ.ดร.มลฤดี จันทรัตน์ และทีมวิทยากรจากสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ กิจกรรมนี้มุ่งเน้นให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจภาพรวมของระบบการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรแบบครบวงจร ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ โดยเนื้อหาครอบคลุม

7.1 แนวคิดและหลักการของห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ในภาคการเกษตร

7.2 การวิเคราะห์ต้นทุน การเพิ่มมูลค่า และการยกระดับคุณภาพสินค้า

7.3 การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร และการวางกลยุทธ์การตลาด

7.4 การใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ และวางแผนเชิงธุรกิจ

7.5 การศึกษากรณีตัวอย่างความสำเร็จของเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้จริง

นอกจากนี้ยังมีการฝึกปฏิบัติให้ผู้เข้าร่วมทดลองวิเคราะห์สินค้าเกษตรในพื้นที่ของตนเอง เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรอย่างยั่งยืน

8. การบรรยาย และแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ ในหัวข้อ "การจัดทำแผนธุรกิจเกษตรและการใช้เครื่องมือเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล" โดย ผศ.ดร.มลฤดี จันทรัตน์ และทีมวิทยากรจากสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ บรรยายเรื่อง Business Model Canvas (BMC) กิจกรรมนี้มุ่งให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะในการวางแผนธุรกิจเกษตรอย่างเป็นระบบ โดยมีการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ Business Model Canvas (BMC) ซึ่งเป็นกรอบคิดในการออกแบบธุรกิจให้ครอบคลุมทุกมิติ พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติจริง

เนื้อหาสำคัญประกอบด้วย

8.1 แนวคิดการเป็นผู้ประกอบการเกษตรสมัยใหม่ โดยวิเคราะห์มิติ Who – How – What – Money

8.2 การวางแผนต้นทุนและผลตอบแทนทางธุรกิจ ทั้งต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ค่าเสื่อมราคา และการคำนวณอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI)

8.3 การประเมินความเสี่ยงในธุรกิจเกษตร ทั้งด้านการผลิต การตลาด การเงิน และปัจจัยภายนอก

8.4 แนวทางบริหารความเสี่ยงตามหลัก 4T ได้แก่

1) Take (ยอมรับความเสี่ยง)

2) Treat (ลดหรือควบคุมความเสี่ยง)

3) Transfer (ถ่ายโอนความเสี่ยง เช่น ประกันภัย/สัญญา)

4) Terminate (หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง)

ในส่วนของ BMC ผู้เข้าอบรมจะได้เรียนรู้และลงมือวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 9 ส่วน ได้แก่

1) กลุ่มลูกค้า
2) คุณค่าที่นำเสนอ
3) ช่องทางการเข้าถึงลูกค้า
4) ความสัมพันธ์กับลูกค้า
5) กระแสรายได้
6) ทรัพยากรหลัก
7) กิจกรรมหลัก
8) พันธมิตรหลัก
9) โครงสร้างต้นทุน

ผลลัพธ์ที่คาดหวังคือ ผู้เข้าอบรมสามารถมองเห็นภาพรวมของธุรกิจเกษตรได้ชัดเจน วางแผนการสร้างมูลค่าเพิ่ม และกำหนดแนวทางสร้างรายได้อย่างยั่งยืนในหน้าเดียว

9. การลงพื้นที่เก็บข้อมูลสินค้าเกษตร โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทั้งหมด 4 กลุ่ม ๆ ละ 25 คน โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลสินค้าเกษตร จะแบ่งเป็น 2 จุด จุดที่ 1 คือ วิสาหกิจชุมชนรังไหมประดิษฐ์ ต.ตลาดน้อย อ.บ้านหมอ จ.สระบุรี และจุดที่ 2 คือ วิสาหกิจชุมชนเห็ด 3 มอ ต.โคกแย้ อ.หนองแค จ.สระบุรี โดยในแต่ละกลุ่มจะได้รับมอบหมาย ให้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลกลุ่ม และจัดทำ (ร่าง) แผนธุรกิจเกษตรและปรับปรุงแผนธุรกิจ กลุ่มที่ 1,3 จะลงไปจุดที่ 1 ส่วนกลุ่ม 2 และ 4 จะลงไปจุดที่ 2 ทั้งนี้ หลังจากเก็บข้อมูลแล้วจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อนำเสนอแผนธุรกิจเกษตรมูลค่าสูง

10. การบรรยาย และแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ ในหัวข้อ "เทคนิคการพูด และการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ" โดย อาจารย์สนธยา ศรีเวียงธวัช และทีมงาน กิจกรรมนี้มุ่งพัฒนาทักษะการสื่อสารและการนำเสนอของผู้บริหารให้สามารถถ่ายทอดข้อมูลได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือ และสร้างความประทับใจแก่ผู้ฟัง โดยมีประเด็นการเรียนรู้สำคัญ โดยเน้นการเตรียมตัว, โครงสร้างที่ชัดเจน (เปิด,เนื้อหา,ปิด), บุคลิกภาพที่มั่นใจ (ภาษากาย/น้ำเสียง), และการสร้างส่วนร่วม(Storytelling/จิตวิทยา) เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจง่ายและประทับใจ การนำเสนอต้องใช้คำพูดเชิงบวกและสื่อที่สวยงามเป็นมืออาชีพ

11. การบรรยาย ในหัวข้อ การป้องกันการทุจริต และประพฤติผิดวินัยภาครัฐ โดย นางสาวสินีนาฏ จิตอรุณ กลุ่มงานป้องกันการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เขต ๑ การเรียนรู้ในหัวข้อนี้มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงานภาครัฐ โดยครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง การสร้างวัฒนธรรมองค์กรต่อต้านการทุจริต, ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและแนะแนวปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยงจากการทุจริต เช่น การจัดซื้อจัดจ้างและการใช้ดุลยพินิจเพื่อยกระดับดัชนี การรับรู้การทุจริต (CPI) แนวทางการป้องกัน : การส่งเสริมการป้องกันการให้สินบน, การจัดทำนโยบายต่อต้านการทุจริต (Anti-Bribery Policy) และการสร้างความโปร่งใสในองค์กร รูปแบบการทุจริตในภาครัฐ : การทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง,การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและการเบียดบังทรัพย์สินทางราชการ วินัยภาครัฐ : ความผิดวินัยฐานทุจริตและประพฤติมิชอบ, ผลกระทบทางกฎหมายและวินัยรวมถึงมาตรการลงโทษทางสังคม การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส : การนำระบบ IT มาช่วยในการตรวจสอบ ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่

12. การบรรยาย และแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดย อาจารย์จิรสิทธิ์ อึ้งรัตนวงษ์ ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่าง

รวดเร็ว ปัญญาประดิษฐ์ (A) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจและวิถีการทำงาน ผู้ที่สามารถนำ AI มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะได้เปรียบในการแข่งขันและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรได้ หลักสูตรนี้จึงมุ่งเน้นการให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการประยุกต์ใช้ AI ในบริบทการทำงานจริง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลดภาระงาน และสร้างนวัตกรรม โดยโปรแกรม AI ที่ฝึกปฏิบัติ เช่น Chat GPT ,Copilot, Gemini, Flow เป็นต้น ซึ่งโปรแกรมดังกล่าวเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายกับผู้ที่ใช้งานในยุคดิจิทัลเป็นอย่างดี

13. กิจกรรมจิตอาสา ของการอบรมหลักสูตรนักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับต้น (นบต.) มุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกสาธารณะและการพัฒนาชุมชน ผ่านกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การเก็บขยะการทำความสะอาดบริเวณที่อยู่อาศัย การปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยลงมือปฏิบัติในพื้นที่สถานที่ฝึกอบรม ซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของแนวทาง "จิตอาสา เราทำความดี ด้วยหัวใจ" เพื่อให้ผู้บริหารระดับต้นมีความตระหนักในการเพื่อประชาชนและสังคมอย่างยั่งยืน

14. การนำเสนอแผนธุรกิจเกษตรมูลค่าสูงเป็นรายสินค้า เป็นการนำเสนอแผนธุรกิจที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ จุดเรียนรู้ ทั้ง 2 จุด โดยมี นายวินิต อธิสุข อดีตรองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และนายวัทนธร ฟองอ่อน รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการสาขาภาคกลาง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนธุรกิจฯ โดยหัวข้อในการนำเสนอ ได้แก่ 1. ข้อมูลธุรกิจ 2. การวิเคราะห์ SWOT และกลยุทธ์ TOWS matrix 3. การวิเคราะห์ BMC หรือแผนธุรกิจ 4. การวิเคราะห์ความเสี่ยงทางธุรกิจ และข้อมูลอื่น ๆ

15. การสรุปแนวคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพิธีการมอบประกาศนียบัตรฯ โดย นางสาวนฤมล สงวนวงศ์ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้บริหารเจ้าหน้าที่ สถาบันเกษตราธิการ

<u>วิธีการนำเสนอเนื้อหาของวิทยากร</u>

การฝึกอบรมในครั้งนี้ วิทยากรนำเสนอผ่านโปรแกรม Power Point มีการบรรยายเนื้อหานโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การวิเคราะห์และจัดทำแผนธุรกิจด้วย Business Model Canvas (BMC) และการป้องกันการทุจริตและประพฤติผิดวินัยภาครัฐ การฝึกปฏิบัติเรื่องเทคนิคการพูดและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และกิจกรรมศึกษาดูงานเพื่อวางแผนธุรกิจการเกษตรให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้ไปดูงาน จัดทำเป็นรูปเล่ม และนำเสนอแผนธุรกิจการเกษตรแก่เจ้าหน้าที่จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พร้อมทั้งได้มีการทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียนเมื่อจบหลักสูตร

4. ประโยชน์ที่ได้รับ

4.1 <u>ประโยชน์ที่ได้รับต่อตนเอง</u>

1) ได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในบทบาทผู้บริหารระดับต้น ทั้งด้านการวางแผน การบริหารจัดการ และการตัดสินใจเชิงระบบ

2) มีความตระหนักรู้ในศักยภาพ จุดแข็ง และจุดที่ควรพัฒนาของตนเอง สามารถนำไปปรับปรุงการทำงานและการดำรงตนได้อย่างเหมาะสม

3) ได้เสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำ การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม ทำให้สามารถประสานงานและบริหารทีมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) มีความสามารถในการจัดทำแผนงาน/แผนธุรกิจ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก โดยใช้เครื่องมือที่ทันสมัย เช่น การวิเคราะห์เชิงระบบและการวางแผนแบบ BMC

5) เกิดทักษะในการนำเสนอผลงานอย่างมืออาชีพ สามารถถ่ายทอดข้อมูลและแนวคิดให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและยอมรับได้

6) มีความรู้และจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และการป้องกันการทุจริต สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

7) ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงผ่านการลงพื้นที่และกรณีศึกษา ทำให้เข้าใจบริบทของงานเกษตรและการพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้น

8) มีเครือข่ายความร่วมมือกับเพื่อนร่วมอบรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดการทำงานในอนาคตได้

4.2 <u>ประโยชน์ที่ได้รับต่อหน่วยงาน</u>

1) หน่วยงานมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะด้านการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น สามารถขับเคลื่อนภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

2) เกิดการนำเครื่องมือและแนวคิดสมัยใหม่ เช่น การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำแผนธุรกิจ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

3) การทำงานภายในองค์กรมีความเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้มากขึ้น ส่งผลให้การบริหารงานมีธรรมาภิบาลและลดความเสี่ยงด้านการทุจริต

4) หน่วยงานมีศักยภาพในการพัฒนานโยบาย โครงการ และกิจกรรมด้านการเกษตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่และเกษตรกรได้ดียิ่งขึ้น

5) เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ส่งเสริมการบูรณาการการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

6) บุคลากรสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปสู่เพื่อนร่วมงาน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพขององค์กรในภาพรวม

7) หน่วยงานสามารถยกระดับคุณภาพการให้บริการแก่เกษตรกรและผู้รับบริการ ให้มีความรวดเร็วทันสมัย และตอบโจทย์ความต้องการได้มากขึ้น

8) ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรในด้านความเป็นมืออาชีพ ความโปร่งใส และการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน

5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

5.1 <u>ปัญหาอุปสรรค</u>

1) ความแตกต่างของสภาพพื้นที่และบริบทของชุมชน ทำให้การนำแนวคิดหรือเครื่องมือไปประยุกต์ใช้ต้องปรับให้เหมาะสมเป็นรายพื้นที่

2) ระยะเวลาในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลสินค้าเกษตรเพื่อจัดทำแผนธุรกิจและนำเสนอแผนธุรกิจเกษตรมูลค่าสูงมีจำกัดทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลเชิงลึกได้อย่างครบถ้วน

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) กำหนดแนวทางการดำเนินงานแบบยืดหยุ่นตามบริบทพื้นที่

2) เพิ่มระยะเวลาและปรับรูปแบบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ควรวางแผนการลงพื้นที่เป็นหลายระยะ เช่น การสำรวจเบื้องต้น การเก็บข้อมูลเชิงลึก และการติดตามผล เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและแม่นยำมากขึ้น รวมทั้งควรจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับความซับซ้อนของสินค้าเกษตรในแต่ละพื้นที่

6. ท่านจะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง (โปรดระบุเป็นรายบุคคล)

1) นำความรู้ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการเชิงระบบ มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนงาน/โครงการของหน่วยงานให้มีความชัดเจน เป็นขั้นตอน และสอดคล้องกับนโยบายและบริบทของพื้นที่

2) ประยุกต์ใช้เครื่องมือวิเคราะห์ธุรกิจ เช่น Business Model Canvas (BMC) และการวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า ในการพัฒนาสินค้าเกษตรและวางแผนธุรกิจให้กับเกษตรกรหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3) นำทักษะด้านการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้ในการศึกษาศักยภาพพื้นที่ วิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และโอกาสทางการตลาด เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

4) ใช้ทักษะภาวะผู้นำ การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม ในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อขับเคลื่อนโครงการด้านการเกษตรให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

5) นำเทคนิคการนำเสนอและการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปใช้ในการประชุม ชี้แจง หรือจัดเวทีเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

6) ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริตและหลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นไปตามระเบียบราชการ

.....

(นางสาวกัญญา ทาสีธง)
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

.....

(นายเฉลิม พันธ์ศิริ)
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

7. ความเห็นของผู้บังคับบัญชา (ระดับผู้อำนวยการกอง/สำนัก/เกษตรจังหวัด หรือเทียบเท่า ขึ้นไป)

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความตั้งใจในการพัฒนา และสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมได้อย่างครบถ้วน ชัดเจน และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับในการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน และขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

((นายศักดิ์สิทธิ์ ศรีวิชัย))

ตำแหน่ง เกษตรจังหวัดพิษณุโลก

หมายเหตุ กรณีที่ไปประชุม / สัมมนา / ฝึกอบรม / ดูงาน เป็นหมู่คณะ โปรดระบุชื่อผู้ร่วมเดินทางและเสนอรายงานเพียงชุดเดียว